

ชาวเขาที่ยังสำรวจไม่ได้แล้วจะมีทั้งหมดประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ คน ในเขตศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา ๑๐ ศูนย์ คือ ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ ตาก (รับผิดชอบรวมถึงจังหวัดสุโขทัย) ลำปาง (รับผิดชอบรวมถึงจังหวัดแพร่) ลำพูน กาญจนบุรี (รับผิดชอบรวมถึงจังหวัดอุทัยธานี และสุพรรณบุรี) กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ น่าน

โดยเหตุที่ชาวเขาส่วนใหญ่ ตั้งบ้านเรือนและประกอบอาชีพอยู่บนเขาสูง มีสภาพความเป็นอยู่ รายได้ และการศึกษาค่อนข้างต่ำ กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ จึงต้องรับภาระอย่างหนักในการเข้าถึงชาวเขา เพื่อพัฒนาและสงเคราะห์ให้ชาวเขาที่มีความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยพัฒนาทุก ๆ ด้านพร้อมกันไป ทั้งทางด้านอาชีพ สังคม เศรษฐกิจ และด้านจิตใจ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ชาวเขาเป็นพลเมืองไทยที่มีคุณภาพ และสามารถช่วยตัวเองได้ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนรายได้ชาวเขาให้มีมาตรฐานความเป็นอยู่ดีขึ้น ส่งเสริมและสนับสนุนชาวเขาให้เป็นพลเมืองดี ให้ชาวเขาสามารถแก้ปัญหาและปรับปรุงตนเองและชุมชนได้ ให้ชาวเขาเลิกสูบบุหรี่ และสนับสนุนชาวเขาให้ใช้พื้นที่เพาะปลูกเป็นหลักแหล่งแน่นอน ไม่ถางป่าทำไร่เลื่อนลอยตามสภาพเดิม ซึ่งเคยทำมาแต่โบราณ อันเป็นการทำลายป่าไม้และต้นน้ำลำธาร และให้ช่วยปลูกป่าใหม่แทนป่าที่ถูกทำลายลงด้วย ดังนั้นสิ่งสำคัญที่สุดในการที่จะให้ชาวเขาเหล่านี้ได้พัฒนาทุก ๆ ด้านคือการให้การศึกษาแก่ชาวเขา ซึ่งในด้านการพัฒนาการศึกษานี้ มีผู้ให้ความเห็นไว้หลายคน

ยุพดี ชัยภักดิ์ กล่าวไว้ว่า

การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาชาวเขา เพราะถ้าสามารถสอนให้ชาวเขาเรียนรู้อาษาไทยได้ การพัฒนาอื่นจะง่ายขึ้น กองสงเคราะห์ชาวเขา จึงส่งเสริมให้ชาวเขาเรียนหนังสือ โดยให้การศึกษาแก่เด็กชาวเขา รวมทั้งชาวเขาที่เป็นผู้ใหญ่ (ซึ่งเรียกว่าการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ) ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานหลายฝ่าย อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีชาวเขาอาศัยอยู่ และ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การให้การศึกษาแก่ชาวเขาของกองสงเคราะห์ชาวเขา กระทำโดยจัดฝึกอบรมครูช่วยสอนชาวเขาขึ้น โดยคัดเลือกชาวเขาที่มีพื้นฐานภูมิปัญญาใกล้เคียงกับโรงเรียนชั่วคราว ที่มีอายุ ๑๘-๒๕ ปี จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปีที่ ๗ รวมทั้งภิกษุสามเณรชาวเขาที่บวชเรียนอยู่ที่วัดศรีโสดา จังหวัดเชียงใหม่ เขารับการอบรมตามหลักสูตรที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วางไว้เป็นเวลา ๓ เดือน วิชาที่อบรมมีวิชาสามัญ เช่น ภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ พลศึกษา วิชาครู เช่น วิชาจิตวิทยา หลักการสอน และวิธีสอน หลังจากนั้น ใหญ่เข้ารับการศึกษาอบรมทำการฝึกสอน เมื่อใดผลเป็นที่น่าพอใจ กองสงเคราะห์ชาวเขา จะบรรจุให้เป็นลูกจ้างประจำ อัตราเงินเดือน ๔๕๐ บาท ปัจจุบันกองสงเคราะห์ชาวเขา อบรมครูช่วยสอนชาวเขาไปแล้ว ๕ รุ่น ครูช่วยสอนชาวเขาเหล่านี้กลับไปสอนหนังสือใน โรงเรียนชั่วคราวที่กองสงเคราะห์ชาวเขาตั้งขึ้น ซึ่งมีนักเรียนชาวเขาเข้ารับการศึกษา เป็นจำนวนมาก

ปัจจุบันได้จัดตั้งโรงเรียนชั่วคราว ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ของชาวเขาไปแล้วมีรวม ๕๕ โรงเรียน ผลิครูช่วยสอนชาวเขาไปจำนวน ๒๗๕ คน และยังมีเป้าหมายที่จะจัดสร้าง โรงเรียนชั่วคราวตามหมู่บ้านต่าง ๆ ทุกหมู่บ้าน และผลิครูช่วยสอนเพิ่มขึ้น ตามความต้องการ

แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เริ่มในโครงการ พัฒนาคำแนะนำการศึกษาแก่ชาวเขา โดยให้การฝึกอบรมครูช่วยสอนชาวเขา อันประกอบด้วยเนื้อหา ความรู้ วิชาภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสุขศึกษา สำหรับเด็กเริ่ม เรียนจนถึงระดับประถมศึกษา ๔ รวม ๕ ชุด แผนกวิชาประถมศึกษา จึงได้แก้ไขเพิ่มเติมและ ปรับปรุงจากแบบเรียนซึ่งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดำรงศึกษา ผู้ช่วยวิจัยได้จัดทำขึ้นตาม โครงการทดลองในปีการศึกษา ๒๕๑๕ โดยมีคณะกรรมการสร้างหนังสือแบบเรียนสำหรับเด็ก ชาวเขา ดังรายนามต่อไปนี้

ศาสตราจารย์อำไพ	สุจริตกุล
ศาสตราจารย์สุนน	อมรวิวัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิติยวดี	บุญชื้อ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วารี	ถิระจิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณี	ศิริโชค

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพฑูริ	กัณกา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนสุข	บุญสวัสดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจิระ	สุภรณ์ไพฑูริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป	เมธาคุณวุฒิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงเดือน	อชนนวม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นงนาด	เกษมรงค์
อาจารย์ลินจง	อินทร์พรชัย
อาจารย์รัชดา	สุตรา
อาจารย์มุกดา	เศรษฐนุตร
อาจารย์สายสวาท	ธรรมาภิษ

แบบเรียนสำหรับเด็กชาวเขาทั้ง ๕ ชื่อนี้ สร้างขึ้นเพื่อใช้ในโครงการฝึกอบรมครู
 ช่วยสอนเด็กชาวเขาโดยเฉพาะ และโดยเหตุที่หนังสือแบบเรียนมีบทบาทสำคัญในค่านที่เป็น
 เครื่องช่วยให้ครูเข้าใจถึงขอบข่ายของเนื้อหาวิชา ช่วยจัดระเบียบของเนื้อหาวิชา และแนะแนว
 ทางการสอนให้แก่ครู แม้ว่าจะได้มีการเปลี่ยนในค่านวิธีสอน หรือมีการผลิตอุปกรณ์ใหม่ ๆ
 เพิ่มขึ้นก็ตาม แต่หนังสือแบบเรียนยังมีความสำคัญช่วยให้ครูได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสอน
 และเป็นวัสดุการสอนที่ใช้กันอย่างกว้างขวางที่จะขาดเสียไม่ได้ ซึ่ง เดล (Dale) ได้กล่าว
 ถึงความสำคัญของแบบเรียนไว้ว่า "หนังสือแบบเรียนเป็นอุปกรณ์การสอนที่สำคัญและเป็นแกนกลาง
 ในค่านความคิด"

^๑ Edgar Dale, Audio-Visual Methods in Teaching (3d., ed.;
 New York : Holt, Rinehart and Winston, 1969), p. 665.

เกิดขึ้นในตัวเด็กมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับวิชาสังคมมากมาย เช่น เจมส์ เอ. (James A.) มีความเห็นว่า "จุดหมายอันสำคัญของสังคมศึกษา คือการช่วยให้นักเรียนมีความสามารถที่จะตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล และเขายังมีความเห็นต่อไปว่าเมื่อเด็กมีเหตุผลแล้วจะมีผลต่อการอยู่ร่วมกันต่อชุมชนในท้องถิ่นและต่อชาติ"^๑ และ เคนเวิร์ทธี (Kenworthy) ได้อธิบายความมุ่งหมายในการสอนวิชาสังคมศึกษาของ บรูซ จอยส์ ไว ๓ ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ คือ "ด้านความเป็นมนุษย์ (Humanity) ด้านความเป็นพลเมืองดี (Citizenship) และด้านปัญญา (Intellectual)"^๒ นอกจากนี้ สุน อมรวิวัฒน์ ได้กล่าวถึงวิชาสังคมศึกษาไว้ว่า การสอนสังคมศึกษานี้มีความมุ่งหมาย เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวของนักเรียนเอง กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม ให้นักเรียนเข้าใจประวัติและความเป็นมาของท้องถิ่น เป็นผู้รู้จักสิทธิและหน้าที่ ความรับผิดชอบต่องานของตนเองและสังคม และสามารถเป็นคนที่มีวัฒนธรรมและคุณธรรมที่พึงงามพอที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองดี^๓

เพราะฉะนั้นในฐานะที่นักเรียนชาวเขาเหล่านี้กำลังเป็นส่วนหนึ่งของประเทศ การเป็นพลเมืองดีที่มีคุณภาพ และคุณธรรมนั้นจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สร้างสรรคประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี รักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงาม ตลอดจนการช่วยเหลือลอบมจิตใจ ชาวเขาเหล่านี้ให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเพื่อความเป็นชาติไทยให้อยู่ร่มนัยคงปลอดภัย สิ่งต่าง ๆ

^๑Banks James A., Teaching Strategies for the Social Studies (Massachusetts : Addison-Wesley Publishing Company, Inc., 1973), p.1๐4.

^๒Leonard S. Kenworthy, Social Studies for the Seventies (Toronto : Ginn Aud Company, 1969), p. 7.

^๓สุน อมรวิวัฒน์, "ครูสังคมศึกษา ปฏิบัติการผู้สร้างพลเมืองดี," เอกสารทางวิชาการ หลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา (นครหลวงธนบุรี : วงศ์สว่างการพิมพ์ , ๒๕๑๖)

เหล่านี้ต้องปลูกฝังให้เกิด เป็นนิสัยติดตัวไปตั้งแต่วัยเด็ก เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาสามารถนำมาสอน และสอดแทรกในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อปลูกฝังนักเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ควรเป็น ดังนั้นแบบเรียนวิชาสังคมศึกษาจึง เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการวางพื้นฐานให้นักเรียน ชาวเขาได้เข้าใจปัญหาต่าง ๆ มีค่านิยมทัศนคติที่ดี มีความคิดไปในแนวทางที่ถูกคอง ผู้วิจัยได้ เห็นความสำคัญในเรื่องเหล่านี้ จึงรับทำการวิเคราะห์เนื้อหาแนวคิด และประเมินคุณลักษณะ แบบเรียนสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชาวเขา และผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ได้แนวคิด และขอเสนอแนะในการจัดทำ และปรับปรุงแบบเรียนใหม่คุณภาพดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาแบบเรียนสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชาวเขา เล่ม ๑-ถึง ๔ ซึ่งแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้สร้างขึ้น
๒. เพื่อประเมินผลแบบเรียนสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชาวเขาดังกล่าวในด้านเนื้อหา และคุณลักษณะของแบบเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

๑. แบบเรียนสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับประถมศึกษาของแผนกวิชา ประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเนื้อหาครบถ้วน ตามหลักสูตรประโยค ประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๐๓ หลักสูตรโรงเรียนชาวเขา พุทธศักราช ๒๕๐๔ หลักสูตร พิเศษสำหรับการฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา พุทธศักราช ๒๕๐๖ ของแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑
๒. แบบเรียนสังคมศึกษาดังกล่าวมีคุณลักษณะตรงตามลักษณะแบบเรียนที่ดี

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ศึกษาวิเคราะห์เฉพาะแบบเรียนสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชาวเขาที่แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้สร้างขึ้นรวม ๔ เล่ม ซึ่งนำไปใช้เป็นแบบเรียน สำหรับเด็กชาวเขา ในโรงเรียนชั่วคราว ของกรมประชาสงเคราะห์เท่านั้น

๒. ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบเรียนดังกล่าวในเรื่องต่อไปนี้

- ๒.๑ เนื้อหาและแนวคิด หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิด
ในแบบเรียนว่ามีความแม่นยำ และครอบคลุมเนื้อหาและแนวคิดในหลักสูตรทั้ง ๔ หลักสูตร
- ๒.๒ คุณลักษณะของแบบเรียนหมายถึง การศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น
เนื้อหา วิธีการเขียน การจัดทำรูปเล่ม การพิมพ์ ภาพประกอบ เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและประเมินผลแบบเรียนสังคมศึกษาสำหรับ
นักเรียนชาวเขา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยแบบเรียนชาวเขาของแผนกวิชาประถม-
ศึกษา เพื่อให้การศึกษาคนว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินงานเป็นขั้น ๆ
ดังต่อไปนี้

๑. สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหา โดยศึกษาขอบเขตเนื้อหาวิชาจากหลักสูตร
ประโยคประถมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช ๒๕๐๓ หลักสูตรโรงเรียนชาวเขา พุทธศักราช
๒๕๐๔ ของกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรพิเศษสำหรับการฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา
พุทธศักราช ๒๕๑๖ ของแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑
๒. นำตารางวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๐ คน พิจารณาให้ข้อคิดเห็น
ด้านความเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
๓. สร้างตารางวิเคราะห์คุณลักษณะของแบบเรียนโดยศึกษาจากหนังสือและ
เอกสาร
๔. นำตารางวิเคราะห์นี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๐ คน พิจารณาให้ข้อคิดเห็นด้าน
ความเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
๕. ร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาและคุณลักษณะของแบบเรียนสังคมศึกษา สำหรับ
นักเรียนชาวเขาทั้ง ๔ เล่ม โดยใช้ตารางวิเคราะห์ที่ได้ปรับปรุงแล้ว
๖. ร่วมกันอภิปรายและประเมินผลการวิเคราะห์แบบเรียนและเสนอผลการ
วิเคราะห์ในรูปแบบของการบรรยาย

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. ผู้วิจัยถือว่า แบบวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและประเมินผลตลอดจนการรวบรวมข้อมูลทุกเรื่อง ทุกตอนของแบบเรียนสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชาวเขาทั้ง ๔ เล่ม เป็นวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมและผิดพลาดน้อยที่สุด

๒. ผู้วิจัยถือว่า การวิเคราะห์และประเมินผลแบบเรียนดังกล่าว ถูกต้องตามข้อเท็จจริงด้านวิชาการมากที่สุด มีใ้มีอคติ หรือลำเอียงอันเนื่องมาจากสาเหตุใด ๆ เลย

ความจำกัดของการวิจัย

ความจำกัดของการวิจัยเรื่องนี้อาจเกิดได้เนื่องจาก วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการด้วยการอ่านและศึกษาแบบเรียนสำหรับชาวเขา ถึงแม้จะพยายามควบคุมตัวแปรต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในขณะที่อ่าน เพื่อวิเคราะห์แบบเรียนดังกล่าว เช่นความมั่นคงของการวินิจฉัย สภาพทางอารมณ์ เป็นต้น แต่ไม่อาจควบคุมตัวแปรต่าง ๆ ได้ทั้งหมด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑. ผลการวิจัยนี้ จะแสดงคุณค่าของแบบเรียนสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชาวเขา เล่ม ๑ ถึงเล่ม ๔ ที่แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้สร้างขึ้น และจะได้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงแบบเรียนสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชาวเขาต่อไป

๒. ผลการวิจัยนี้ จะเป็นแบบฉบับในการวิเคราะห์เนื้อหาและคุณลักษณะของแบบเรียนสังคมศึกษา ในระดับประถมศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวทางให้มีการวิจัยเรื่องอื่น ๆ อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

คำศัพท์เฉพาะเรื่องและคำจำกัดความ

๑. ตารางวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึงบัญชีหัวข้อเนื้อหาและแนวคิดทางสังคมศึกษา
แบ่งออกเป็น ๓ ตอนคือ

ตอนที่ ๑ เป็นเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา โดยมีเกณฑ์การพิจารณาในการวิเคราะห์
ควยการที่ครอบคลุม

ตอนที่ ๒ เป็นตารางแสดงหัวข้อรายละเอียดเนื้อหาและแนวคิดทางสังคมศึกษา
จำนวน ๑๔๕ ข้อ และ ๔๔ ข้อตามลำดับ โดยสร้างจากประมวลเนื้อหาในหลักสูตรทั้ง ๔ หลักสูตร
คือ หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๐๓ หลักสูตรโรงเรียนชาวเขา
พุทธศักราช ๒๕๐๘ หลักสูตรพิเศษสำหรับอบรมครูช่วยสอนชาวเขา พุทธศักราช ๒๕๑๖ และ
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ มีหัวข้อเนื้อหาทั้งหมด ๒๐ เรื่อง คือ

๑. ชาติไทย
๒. บ้าน
๓. โรงเรียน
๔. ชุมชนของเรา
๕. บ้านเมืองของเรา
๖. โลกของเรา
๗. ประเทศไทย
๘. ความเป็นมาของชาติไทย
๙. ศาสนา
๑๐. พระมหากษัตริย์
๑๑. บุคคลสำคัญ
๑๒. การปกครองและกฎหมาย
๑๓. สิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย
๑๔. การทำมาหากินของคนไทย

๑๕. การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ

๑๖. คุณธรรมและค่านิยม

๑๗. วันสำคัญที่ควรทราบ

๑๘. ประเทศเพื่อนบ้าน

๑๙. ชาวและเหตุการณ์สำคัญ

๒๐. กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ตารางวิเคราะห์เนื้อหาของแสดงรอยคะแนน ตามจำนวนครั้งทมนเนื้อหาต่าง ๆ
 ในวิชาสังคมศึกษาปรากฏอยู่ (แต่ละเรื่อง แต่ละตอน หรือแต่ละบทของแบบเรียน) รวม ๔ ช่อง
 ตามจำนวนแบบเรียนที่ทำการวิเคราะห์ ๔ เล่ม และของหมายเหตุ

ในตารางวิเคราะห์เนื้อหา จะบอกชื่อหนังสือ เล่มที่ ผู้แต่ง โดยใช้ตารางวิเคราะห์
 หนึ่งฉบับ ต่อหนังสือ ๔ เล่ม

ตอนที่ ๓ เป็นการประเมินขั้นสุดท้ายในรูปของการบรรยาย

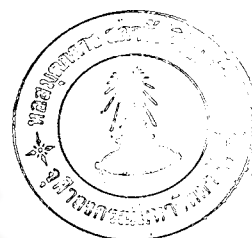
๒. ตารางวิเคราะห์คุณลักษณะแบบเรียน หมายถึงบัญชีหัวข้อแสดงลักษณะต่าง ๆ
 ของแบบเรียนที่ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไปควรจะมี แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ โดยเกณฑ์การแบ่งคะแนนและเกณฑ์
 การคิดคะแนน เพื่อประเมินคุณค่าของแบบเรียนในด้านเนื้อหาวิชา วิธีการเขียนและการจัดทำรูปเล่ม

ตอนที่ ๒ เป็นตารางแสดงหัวข้อรายละเอียดลักษณะต่าง ๆ คือ

๑. เนื้อหาวิชาแบ่งเป็น
 - ๑.๑ ความเหมาะสมทั่วไป
 - ๑.๒ การจัดแบ่งเนื้อหา
 - ๑.๓ ความยากง่ายของเนื้อหา
 - ๑.๔ การคำนึงถึงหลักจิตวิทยา

๒. วิธีการเขียน แบ่งเป็น
 - ๒.๑ ความเหมาะสมทั่วไป
 - ๒.๒ การสรุปบทเรียน
 - ๒.๓ กิจกรรมท้ายบทและแบบฝึกหัด
 - ๒.๔ คู่มือครู
๓. การจัดทำรูปเล่ม แบ่งเป็น
 - ๓.๑ รูปเล่ม
 - ๓.๒ การพิมพ์
 - ๓.๓ ภาพประกอบ

ตารางแสดงหัวข้อรายละเอียดต่าง ๆ นี้ มีช่องแสดงคะแนนเต็มของหัวข้อรายละเอียดต่าง ๆ ช่องการให้คะแนนแบบเรียนทั้ง ๔ เล่ม และของหมายเหตุ

ตอนที่ ๓ เป็นการประเมินผลขั้นสุดท้ายในรูปของการบรรยาย

๓. แบบเรียนหมายถึง หนังสือแบบเรียนสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชาวเขา ที่แผนกวิชาประถมศึกษาได้สร้างขึ้น โดยยึดหน่วยการสอนทั้ง ๕ คือ ฉันทน์เป็นคนไทย ชีวิตที่สงบสุข บ้านเมืองของเรา บุคคลที่เรายกย่อง หลักการที่เราเชื่อถือ เป็นแกนกลางรวม ๔ เล่ม

๔. เนื้อหา หมายถึง หัวข้อเรื่องย่อย ๆ ซึ่งนำมาจากประมวลเนื้อหาที่มีอยู่ในหลักสูตรทั้ง ๔ หลักสูตร

๕. แนวคิด หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในสิ่งอันเป็นความหมายรวม ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง **หรือความรู้สำคัญ หรือความเชื่อ อันเป็นพื้นฐาน ซึ่งจะนำไปสู่จุดประสงค์ของการเรียนรู้**

๖. หลักสูตร ๒๕๐๓ หมายถึงหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๐๓ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้เมื่อ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๐๓

กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๐๓
(กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๓).

๓. หลักสูตร ๒๕๐๘ หมายถึงหลักสูตรโรงเรียนชาวเขา พุทธศักราช ๒๕๐๘ ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้กับนักเรียนชาวเขาเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๘^๑

๔. หลักสูตร ๒๕๑๖ หมายถึงหลักสูตรพิเศษสำหรับฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา พุทธศักราช ๒๕๑๖ ของแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขาโดยเฉพาะ^๒

๕. หลักสูตร ๒๕๒๑ หมายถึงหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ฉบับร่างที่คณะกรรมการดำเนินการปรับปรุง (กปส.) ได้นำไปใช้ทดลองในโรงเรียนต่าง ๆ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๑๔ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ๒ ในปีการศึกษา ๒๕๒๐^๓

^๑กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, หลักสูตรโรงเรียนชาวเขา พุทธศักราช ๒๕๑๘ (กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, ๒๕๑๑).

^๒จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์, แผนกวิชาประถมศึกษา, รายงานการวิจัยเรื่อง "การทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา" หน้าที่ ๒ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖ - กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ (กรุงเทพฯ : หน่วยผลิตเอกสารมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗), หน้า ๕๐ - ๕๒.

^๓กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ฉบับร่าง (กรุงเทพฯมหานคร : หางสพประชาพานิชย์, ๒๕๑๑).